

II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

REGLAMENTAI

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2021/1847

2021 m. spalio 14 d.

dėl tam tikrų terminų CHF LIBOR pakaitinių normų nustatymo teisės aktais

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/1011 dėl indeksų, kurie kaip lyginamieji indeksai naudojami finansinėse priemonėse ir finansinėse sutartyse arba siekiant įvertinti investicinių fondų veiklos rezultatus, kuriuo iš dalies keičiami direktyvos 2008/48/EB ir 2014/17/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 596/2014 ⁽¹⁾, ypač į jo 23b straipsnio 8 dalį,

kadangi:

- (1) Šveicarijos franko Londono tarpbankinė palūkanų norma (CHF LIBOR) – viena iš 5 LIBOR valiutų palūkanų normų, kurias administruoja ICE lyginamųjų indeksų administracija (IBA). CHF LIBOR atspindi palūkanų normą, už kurią stambūs, pirmaujantys, tarptautiniu mastu veikiantys bankai, turintys prieigą prie didmeninio finansavimo be užstato rinkos, gali gauti finansavimą tokioje rinkoje Šveicarijos frankais. Palūkanų normą IBA apskaičiuoja remdamasi bankų kolegijos jai teikiamais duomenimis;
- (2) Jungtinės Karalystės finansų priežiūros institucija (*Financial Conduct Authority*, FCA) paskelbė, kad iki 2021 m. pabaigos bus nutraukiamas tam tikrų LIBOR lyginamųjų indeksų, įskaitant CHF LIBOR, teikimas. Tų lyginamųjų indeksų teikimas nutraukiamas dėl abejonių, ar tam tikros LIBOR normos tinkamai atspindi pagrindinę rinką arba ekonomikos realiją, susijusią su didmeninio finansavimo be užstato rinka. Tų abejonių kyla dėl daugumos LIBOR kolegijos bankų nenoro toliau prisidėti prie atitinkamų LIBOR normų skaičiavimo, kaip 2021 m. kovo 5 d. IBA paskelbė ICE LIBOR atsiliepimų į konsultacijas dėl galimo teikimo nutraukimo apžvalgoje;
- (3) anksčiau kai kurie bankai CHF LIBOR Sąjungoje naudojo kaip pagrindinę palūkanų normą daugeliui negrąžintų mažmeninių hipotekos paskolų, kurių daugumos terminai sueis po 2021 m. pabaigos. Remiantis atsakymais į Komisijos surengtų viešų konsultacijų klausimus, šiuo metu Sąjungoje yra 35 mlrd. EUR hipotekos sutarčių, susietų su CHF LIBOR. Daugiausia šių neįvykdytų sutarčių yra Lenkijoje, o likusios – Austrijoje, Slovėnijoje, Nyderlanduose ir Prancūzijoje;
- (4) Komisijai ir atitinkamoms valdžios institucijoms keičiantis informacija buvo akcentuotas sutrikimo, kurį galėtų sukelti CHF LIBOR teikimo nutraukimas, mastas ir poreikis sušvelninti su CHF LIBOR susietų sutarčių nutraukimo poveikį, kad būtų išvengta to sutrikimo. Komisija tinkamai atsižvelgė į faktinius elementus, pateiktus siekiant įvertinti, ar laikomasi Reglamento (ES) 2016/1011 23b straipsnyje nustatytų sąlygų, ir atitinkamai nustatyti, ar Komisija turi imtis veiksmų;

⁽¹⁾ OL L 171, 2016 6 29, p. 1.

- (5) Lenkijos nacionalinio banko paskelbtoje 2021 m. finansinio stabilumo ataskaitoje ^(²) nurodoma, kad 2020 m. pabaigoje su įvairių terminų CHF LIBOR susietas hipotekos paskolas turėjo daugiau kaip 410 000 namų ūkių Lenkijoje. Tai sudaro apie 20 % viso Lenkijos hipotekos paskolų portfelio, o jų bendra vertė, remiantis atitinkamų institucijų pateiktais kitais duomenimis, sudaro apie 100 mlrd. PLN (apie 22 mlrd. EUR). Dauguma šių hipotekos paskolų yra ilgalaikės ir tebebus negrąžintos po 2030 m. Ataskaitoje akcentuojama CHF LIBOR teikimo nutraukimo keliama rizika ir poreikis užtikrinti Šveicarijos frankais išreikštų būsto paskolų sutarčių tęstinumą, kad tokia rizika nesimaterializuotų. Ataskaitoje taip pat pabrėžiama, kad nesant nuostatų dėl atsarginės normos ir teisės aktų, kuriais nustatoma CHF LIBOR pakaitinė norma, gali kilti grėsmė tokių sutarčių tęstinumui ir dėl to bankai galėtų patirti finansinių nuostolių. Panašius duomenis Komisijai pateikė Lenkijos finansų ministerija;
- (6) Austrijoje 2021 m. birželio mėn. su CHF LIBOR buvo susieta 50 000–60 000 hipotekos paskolų Austrijos namų ūkiams, kurių apimtis – 9,6 mlrd. EUR ir kurios sudaro apie 5,7 % visos namų ūkių skolos Austrijoje. Su CHF LIBOR susietų hipotekos paskolų portfelius turi apie 400 Austrijos bankų. Panašius patvirtinamuosius duomenis Komisijai išsiųstame rašte pateikė Austrijos nacionalinis bankas ir Austrijos finansų rinkos priežiūros tarnyba;
- (7) Slovėnijoje 2020 m. gruodžio 31 d. su CHF LIBOR buvo susieta daugiau kaip 6 700 vartojimo kredito sutarčių, kurių bendra vertė viršija 300 mln. EUR, o paskutinių iš šių sutarčių terminai sueis tik 2043 m. Be to, sąsajų su CHF LIBOR turi 9 iš 15 bankų. Su CHF LIBOR susietų būsto paskolų dalis tuose 9 bankuose, palyginti su visomis būsto paskolomis, sudaro 6,34 %, o su CHF LIBOR susietų hipotekos paskolų dalis, palyginti su visomis hipotekos paskolomis, sudaro 7,13 %;
- (8) apskaičiuota, kad Nyderlanduose su Šveicarijos franko LIBOR susieta apie 500 mln. EUR vertės mažmeninių hipotekos paskolų, kurių sutartyse nėra nuostatų dėl atsarginės normos;
- (9) Prancūzijos regioniniuose bankuose yra apie 6 400 mažmeninių paskolų sutarčių, kurios susietos su CHF LIBOR ir kurių terminai sueina po 2021 m.;
- (10) Reglamentu (ES) 2016/1011 reikalaujama, kad lyginamųjų indeksų naudotojai parengtų ir turėtų pagrįstus raštiškus planus, kuriuose išdėstytų veiksmus, kurių imtųsi lyginamojo indekso esminių pakeitimų arba teikimo nutraukimo atveju, ir, kai įmanoma ir tinkama, nustatytų vieną ar kelis pakaitinius lyginamuosius indeksus kaip atsargines normas vietoje lyginamųjų indeksų, kurie nebebus skelbiami. Su CHF LIBOR susietos sutartys buvo sudarytos gerokai prieš tai, kai buvo galima tikėtis CHF LIBOR teikimo nutraukimo, ir prieš Reglamento (ES) 2016/1011 taikymo pradžią. Todėl tose sutartyse nėra nuostatų dėl atsarginės normos, kuriomis būtų numatytas atvejis, kai lyginamojo indekso administratorius po tam tikros datos nebegali skelbti sutartyje numatytos normos;
- (11) kadangi prieš tai, kai Šveicarijos franko pagrindinių palūkanų normų nacionalinė darbo grupė (Šveicarijos nacionalinė darbo grupė) rinkai pateikė aiškias rekomendacijas, buvo sunku identifikuoti tinkamą CHF LIBOR pakaitinę normą, po Reglamento (ES) 2016/1011 taikymo pradžios datos (2018 m. sausio 1 d.) sudarytose sutartyse taip pat nėra nuostatų dėl atsarginės normos arba tinkamų nuostatų dėl atsarginės normos;
- (12) su CHF LIBOR susietose sutartyse neperėjus prie nustatytos tos normos pakaitinės normos keliose valstybėse narėse kyla didelė sutarčių neįvykdymo rizika. Todėl tos pakaitinės normos nustatymu turėtų būti užtikrinta, kad bus sumažinta tokia rizika, kurios materializavimasis galėtų smarkiai sutrikdyti finansų rinkų veikimą Sąjungoje;
- (13) 2021 m. kovo 5 d. Jungtinės Karalystės institucija FCA paskelbė apie būsimą visų CHF LIBOR normų reprezentatyvumo praradimą ir teikimo nutraukimą. Toks pareiškimas yra priežastis Komisijai pasinaudoti įgaliojimu pagal Reglamento (ES) 2016/1011 23b straipsnio 8 dalį teisės aktais nustatyti CHF LIBOR pakaitinę normą;

^(²) Lenkijos nacionalinio banko 2021 m. birželio mėn. finansinio stabilumo ataskaita, <https://www.nbp.pl/en/systemfinansowy/fsr202106.pdf?v=2>

- (14) per Komisijos surengtas viešas konsultacijas nustatyta, kad tam tikrų terminų CHF LIBOR, visų pirma 1 mėnesio, 3 mėnesių, 6 mėnesių ir 12 mėnesių, atlieka svarbų vaidmenį hipotekos sutartyse. Nesant aiškios ir vienareikšmiškos pakaitinės normos su CHF LIBOR susietose hipotekos sutartyse, kiltų teisinis netikrumas, kuris galėtų lemti bylinėjimąsi ir sutarčių neįvykdomumą. Todėl tikslinga, kad Komisija teisės aktais nustatytų tų keturių terminų CHF LIBOR pakaitinę normą, kuri turėtų būti naudojama visose sutartyse ir finansinėse priemonėse, apibrėžtose Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2014/65/ES⁽³⁾, be kita ko, įskaitant taupomąsias sąskaitas, hipoteka užtikrintas ir kitas paskolas, taip pat ir vartojimo kredito sutartis ir smulkiojo verslo paskolas, kurias reglamentuoja vienos iš valstybių narių teisė, neturinciose nuostatų dėl atsarginės normos arba tinkamų nuostatų dėl atsarginės normos;
- (15) 2017 m. Šveicarijos nacionalinė darbo grupė kaip CHF LIBOR pakaitinę normą rekomendavo Šveicarijos vienos nakties palūkanų vidurkio indeksą (SARON), kurį administruoja įmonė „SIX Swiss Exchange Financial Information AG“ (SIX)⁽⁴⁾. 2020 m. rugsėjo mėn., pripažinusi, kad remiantis SARON neįmanoma sukurti perspektyvinės normos, Šveicarijos nacionalinė darbo grupė rekomendavo kaip atsarginės normos vietoje nuorodų į CHF LIBOR piniginiuose produktuose pagrindą naudoti sudėtinę SARON normą. Todėl atitinkamų terminų CHF LIBOR anksčiau sudarytose piniginiuose sutartyse nustatytoji pakaitinė norma turėtų būti apskaičiuojama kaip sudėtinė SARON norma;
- (16) Komisijos surengtų viešų konsultacijų rezultatas parodė, kad pasiūlymas teisės aktais nustatyti visų terminų CHF LIBOR pakaitinę normą pagal Šveicarijos nacionalinės darbo grupės rekomendacijas yra palaikomas, be kita ko, ir labiausiai paveiktų valstybių narių valdžios institucijų. CHF LIBOR yra perspektyvinė norma, kai klientas iš anksto žino už būsimą laikotarpį mokėtinas palūkanas, o sudėtinė SARON norma – retrospektyvinė norma. Tai reiškia, kad konkretaus laikotarpio palūkanų norma tampa žinoma tik to laikotarpio pabaigoje. Siekiant palengvinti palūkanų normos naudojimą palūkanų laikotarpio pradžioje, būtų galima palūkanų normą nustatyti remiantis stebėjimo laikotarpiu, einančiu prieš palūkanų laikotarpį. 2020 m. rugsėjo 29 d. Šveicarijos nacionalinė darbo grupė rekomendavo tais atvejais, kai palūkanų mokėjimas turi būti žinomas palūkanų laikotarpio pradžioje, naudoti sudėtinę SARON normą pagal paskutinio perskaičiavimo metodiką (angl. „last reset“). Pagal tokią metodiką būsimo laikotarpio palūkanų norma nustatoma remiantis ankstesnio laikotarpio, kurio trukmė lygi konkretaus palūkanų laikotarpio trukmei, stebėtąją sudėtinę palūkanų normą;
- (17) pagal Šveicarijos nacionalinės darbo grupės 2021 m. vasario 1 d. rekomendaciją kaip 1 mėnesio CHF LIBOR pakaitinę normą naudotojai turėtų pradėti naudoti 1 mėnesio sudėtinę SARON normą, o 3 mėnesių CHF LIBOR – 3 mėnesių sudėtinę SARON normą, nustatytą pagal paskutinio perskaičiavimo metodiką, t. y. sudėtinę SARON normą, apskaičiuotą remiantis atitinkamai 1 mėnesio ir 3 mėnesių laikotarpiu, einančiu iškart prieš palūkanų laikotarpį;
- (18) Nerizikingų euro palūkanų normų darbo grupė 2021 m. gegužės 11 d. rekomendacijoje nurodė, kad paskutinio perskaičiavimo metodiką taikant ilgesniems nei trijų mėnesių laikotarpiams gali kilti apskaitos ir apsidraudimo nuo rizikos problemų, kurias lemtų IBOR (kaip perspektyvinės normos) ir SARON (kaip retrospektyvinės normos) struktūriniai skirtumai, kurie ypač ryškūs ilgesnių terminų atveju. 2021 m. liepos 1 d. Šveicarijos nacionalinė darbo grupė kaip alternatyvią metodiką rekomendavo taikyti paskutinio pastarojo laikotarpio metodiką (angl. „last recent“), pagal kurią stebėjimo laikotarpis būtų 1 mėnuo. Pagal šią metodiką būsimo laikotarpio palūkanų norma nustatoma remiantis ankstesnio laikotarpio, kurio trukmė trumpesnė negu konkretaus palūkanų laikotarpio trukmė, stebėtąją sudėtinę palūkanų norma. Įvertinus Nerizikingų euro palūkanų normų darbo grupės rekomendacijas ir siekiant likti kuo arčiau kiekvieno termino pradinio bazinio laikotarpio, laikyta, kad 3 mėnesių ir ilgesnių terminų CHF LIBOR normai pakeisti 3 mėnesių sudėtinė SARON norma yra tinkamesnė negu 1 mėnesio sudėtinė SARON norma. Todėl tinkamu sprendimu laikoma 1 mėnesio ir 3 mėnesių sudėtinės SARON normas naudoti atitinkamai kaip 1 mėnesio ir 3 mėnesių CHF LIBOR pakaitines normas, o 3 mėnesių sudėtinę SARON normą taip pat naudoti kaip 6 mėnesių ir 12 mėnesių CHF LIBOR pakaitinę normą;

⁽³⁾ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (OL L 173, 2014 6 12, p. 349).

⁽⁴⁾ SARON skelbiamas atitinkamame jo administratoriaus tinklalapyje: https://www.six-group.com/exchanges/indices/data_centre/swiss_reference_rates/compound_rates_en.html.

- (19) CHF LIBOR ir sudėtinės SARON normos vertė skiriasi. Siekiant atsižvelgti į šį skirtumą ir kuo labiau sumažinti pakeitimo ekonominį poveikį, prie sudėtinės SARON normos, kuria pakeičiama kiekvieno termino CHF LIBOR, turėtų būti pridėdamas fiksuotosios maržos koregavimas;
- (20) Komisijos surengtos viešos konsultacijos patvirtino, kad būtų tikslinga fiksuotosios maržos koregavimą apskaičiuoti remiantis istorine maržos tarp Šveicarijos franko LIBOR ir atitinkamos sudėtinės penkerių metų retrospektyvinės peržiūros laikotarpiu iki 2021 m. kovo 5 d. SARON normos mediana;
- (21) todėl tikslinga, kad Komisijos nustatytos normos, pakeičiančios atitinkamų terminų CHF LIBOR, atitiktų sudėtinės SARON normas pridėjus atitinkamą maržos koregavimą, paskelbtą kiekvienam atitinkamam sudėtinės SARON normos terminui (1 mėnesio, 3 mėnesių, 6 mėnesių ir 12 mėnesių);
- (22) pagal Reglamento (ES) 2016/1011 23b straipsnio 3 dalį, CHF LIBOR pakaitinė norma įstatymų nustatyta tvarka pakeičia visas nuorodas į ją visose sutartyse ir Direktyvoje 2014/65/ES apibrėžtose finansinėse priemonėse, kuriose nėra nuostatų dėl atsarginės normos arba tinkamų nuostatų dėl atsarginės normos. Todėl šis pakeitimas neturi poveikio sutartims, kurios siekiant atsižvelgti į CHF LIBOR teikimo nutraukimą buvo sėkmingai pakeistos, kaip numatyta Reglamento (ES) 2016/1011 23b straipsnio 11 dalyje;
- (23) turint omenyje tai, kad LIBOR skelbimas bus nutrauktas 2022 m. sausio 1 d., nustatytosios normos nuorodas į CHF LIBOR turėtų pakeisti nuo tos datos;
- (24) Jungtinės Karalystės institucija FCA, kaip CHF LIBOR administratoriaus priežiūros institucija, Šveicarijos nacionalinis bankas, atliekantis Šveicarijos nacionalinės darbo grupės sekretoriato vaidmenį, ir Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA) dėl šio reglamento pateikė savo nuomones;
- (25) šiame reglamente numatytos priemonės atitinka Europos vertybinių popierių komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

CHF LIBOR pakaitinės normos

1. CHF LIBOR pakaitinėmis normomis nuorodose į CHF LIBOR visose sutartyse ir Direktyvoje 2014/65/ES apibrėžtose finansinėse priemonėse nustatomos šios normos:
 - a) 1 mėnesio CHF LIBOR pakeičiama 1 mėnesio sudėtine SARON norma, stebima 1 mėnesio laikotarpiu, einančiu prieš palūkanų laikotarpį;
 - b) 3 mėnesių CHF LIBOR pakeičiama 3 mėnesių sudėtine SARON norma, stebima 3 mėnesių laikotarpiu, einančiu prieš palūkanų laikotarpį;
 - c) 6 mėnesių CHF LIBOR pakeičiama 3 mėnesių sudėtine SARON norma, stebima 3 mėnesių laikotarpiu, einančiu prieš palūkanų laikotarpį;
 - d) 12 mėnesių CHF LIBOR pakeičiama 3 mėnesių sudėtine SARON norma, stebima 3 mėnesių laikotarpiu, einančiu prieš palūkanų laikotarpį.
2. Prie pagal 1 dalį nustatytų pakaitinių normų pridėdamas fiksuotosios maržos koregavimas. Tas fiksuotosios maržos koregavimas yra lygus maržai, skelbiamai kiekvienam atitinkamam terminui ir 2021 m. kovo 5 d. apskaičiuotai kaip istorinė maržos tarp konkrečios CHF LIBOR ir kiekvieno konkretaus termino atitinkamos sudėtinės penkerių metų retrospektyvinės peržiūros laikotarpio SARON normos mediana.

3. CHF LIBOR pakaitinės normos nustatomos pagal šią lentelę:

LIBOR	TERMINAS	Pakaitinė norma	Maržos koregavimo vertė (%)
CHF	1 mėn.	1 mėnesio sudėtinė SARON norma (SAR1MC) ISIN CH0477123886	-0,0571
CHF	3 mėn.	3 mėnesių sudėtinė SARON norma (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0031
CHF	6 mėn.	3 mėnesių sudėtinė SARON norma (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0741
CHF	12 mėn.	3 mėnesių sudėtinė SARON norma (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,2048

2 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas taikomas nuo 2022 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2021 m. spalio 14 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN